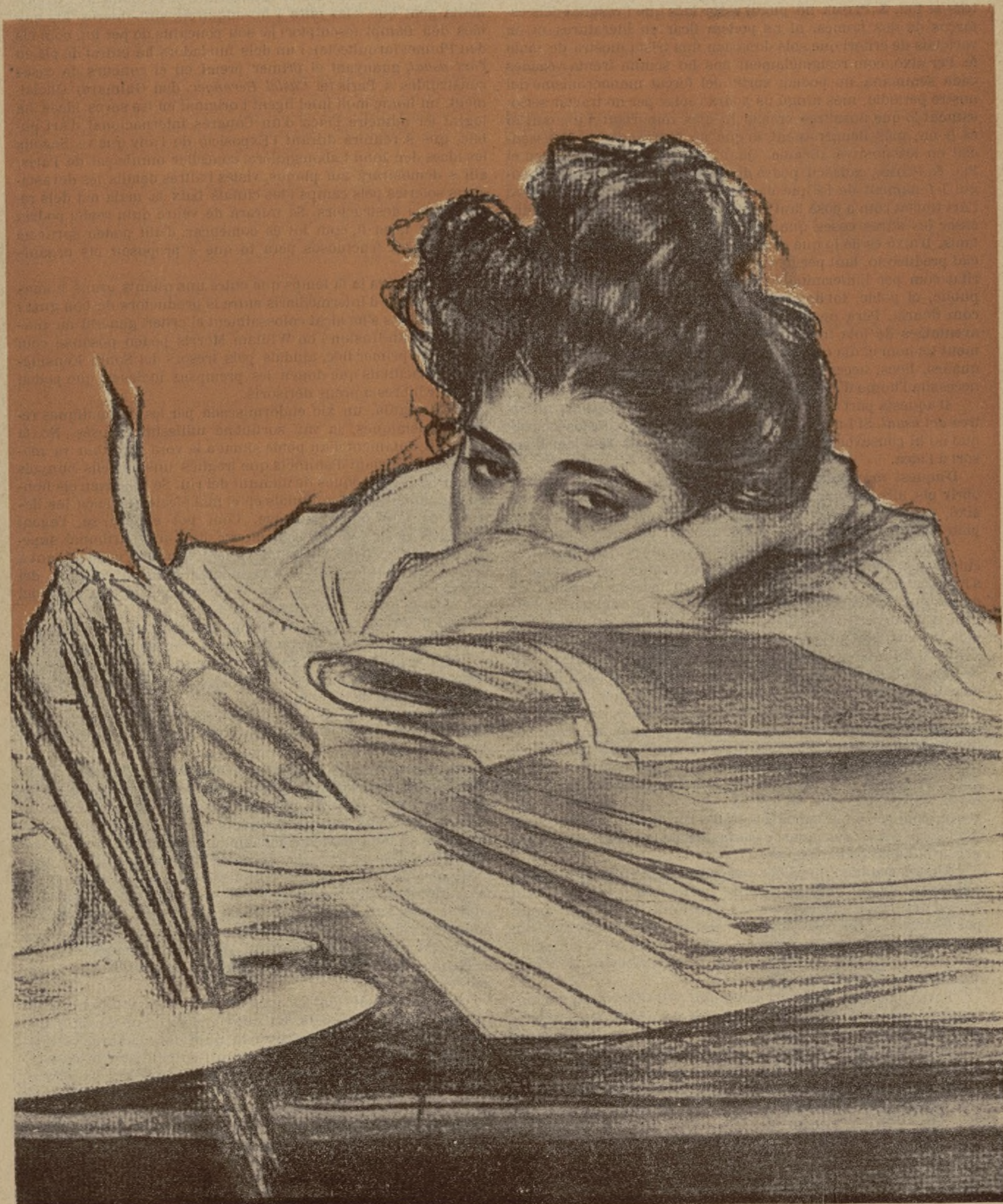

Pèl & Ploma

L'Art usual

I

Encara que no ns cansarem mai de declarar la poca importància que pot tenir la part de lletra del PEL & PLOMA, no per això devem omplir-lo sempre de qualsevol manera, per més que tindriem més exit am xarades, trenca-closques i altres entrebancs. Mentres tot just poguem anar tirant tal com ara fem, sense desmereixer l'aspecte dels primers numeros, no podem pensar en la col·laboració escullida, que fóra l nostre ideal. Mentres el PEL & PLOMA no pugui ésser més que l resultat dels esforços de dos homes, ni ns podem ficar en literatures ni en varietats de criteri que sols donarien una trista mostra de mala fe. Per això, com resignadament ens ho sentim trenta vegades cada setmana, no podem sortir del forçat monocronisme del nostre periodic; més ningú ns podrà reptar per no tractar seriosament lo que nosaltres creiem lo més important, i un tant si és o no, més lleugerament, lo que no representa un fet essencial en les nostres aficions. Quan siguem tot un *plumero* en el PEL & PLOMA, cadascú podrà dir-hi la seva, mentres no remogui l fonament de lo que desitjem més que res, que és veure l'Art tractat com a cosa tant essencial de la vida com ho puguin ésser les altres coses que ara s consideren com a més importants. D'això és de lo que sempre tractem i tractarem amb especial predilecció, tant per lo que creiem que sigui necessari i veritat com per l'interminable camí que té de correr l'afició, el public, el poble, tot-hom, en una paraula, pera penetrar-sen com deuria. Pera nosaltres no hi ha ni ombra de dubte en els aventatges de tota mena (fins materials) que tocarà palpablement tot-hom el dia que l'Art ocupi l lloc a que té dret, en tot el quadro, llocs, accessoris, mobles, cases i demés trastos que necessita l'home d'ara mentres el mou la Vida.

D'aquesta part d'Art que deu haver-hi en tot, ne diem nosaltres *art usual*. Si l nom no és just, no sabem què dir-lo-hi: perquè no hi pensaven abans: ara ja té padrí i sols desitjem bona sort a l'idea.

D'aquest moviment, de per tot n'arriben mostres que fan obrir els ulls als que menos clar hi veuen; i si, am tot i amb això, encara no volen veure clar, sels hi aclara la vista, si us plau per força, servint-se de la llei, aplicada am gran criteri.

Aquells temps durant els quals els pintors no s'havien de cuidar més que de pintar, firmar, cobrar o morir-se de gana, ja s'han acabat per tot arreu. De la mateixa manera s troben els demés que fan ofici d'art. Tant a França com a Inglaterra, Belgica, Alemanya i altres llocs, l'Art ja entra am dret propi a la vida de tots, tant dels que sen preocupen com dels més indiferents. Si un interès privat està en mala lluita am l'interès moral de l'Art, ve la suau força de la raó, executada per la llei, i l'iconoclasta, l'empastifador, l'arrasador de boscos, el rascador de monuments hermosos, el constructor de fatxades destructores, tots els *enlletgidors* de la vida, se senten la mà deturada per uns particulars poderosos ensems que intel·ligents, per corporacions de *beneficencia estetica* o per una previsorà llei de bon gust ben senzill. Això és *art usual*, com hi ha dret usual i tantes altres obligacions que tot ciutadà deu complir sense fer-s'hi veure; com per tot se sap la geografia, l'ortografia o altres coses *usuals*, que sols en aquesta península poden fer reputacions gegantinament pedantesques.

En aquesta lliga no cal fer societats, circls ni juntes retrasadores. Tot-hom deu ésser-ne de naixement, i els que facin ofici d'Art deuen formular-ne les decisions, valdament siguin poc escoltades. En cas necessari, els que s'adonguin del crim contra lo hermós, deuen posar el cas en mans de la societat o autoritat que pugui portar-hi remei, i així s'arribarà a obtenir alguna cosa.

Pera començar, am tot i saber que és inútil, nosaltres anirem exposant la cosa, sense cansar-nos de predicar en desert; ens mou a fer-ho la forma pràctica que va obtenint en els països de pensament més enlairat que l nostre i la terrible necessitat que n té la nostra terra, on les runes de tot lo dolent amenacen ofegar les poques coses que encara demostren, darrera de l'eura o de la pols, que no sempre havíem sigut tant poca cosa.

Pera fer-se carrec de l'estat de la qüestió a l'estranger, n'hi ha prou veient publicacions artistiques com l'Art Decoratiu, que

veu la llum simultaniament a Munich en alemany i a París en francès; *L'Estudio*, franco-anglès; el *Deutsche Kunst und dekoration*, l'Art et Décoration, i tantes altres, on se veuen talents altament personals al servei de modestes coses artistiques. L'Art Decoratif dona compte extensament dels esforços deguts a l'initiativa privada, am la formació de l'Art dans tout, on s'apliquen pintors, esculptors i arquitectes a realçar amb els seus arts coses on fins ara sols s'admetia la bellesa, homeopaticament. Pot-ser els membres de la novissima confraria van més enllà del fi que s proposaren, posant massa escultura i arquitectura al moble, massa colors a l'escultura o bé amagant l'arquitectura sota excessives manifestacions dels altres dos arts. De totes maneres, lo que fan és interessant, és de bona fe, i troben molta gent que s'ho mira i ho adquireix amb interès. Els mobles den Damp (esculptor) ja són coneguts de per tot, com els den Plumet (arquitecte), i un dels fundadors ha entrat de ple en l'art usual, guanyant el primer premi en el concurs de cases construïdes a París (el *Castel Beranger*, den Guimard). Oficialment, un home molt intel·ligent i original en les seves idees ha lograt fer admetre l'idea d'un Congrés internacional d'art public, que s reunirà durant l'Exposició de l'any que ve. Segons les idees den John Labousquièrre, conceller municipal de París, allí s demostrarà am planos, vistes i altres detalls les devastacions sofertes pels camps i les ciutats baix la mala mà dels renovadors i destructors. Se mirarà de veure quin remei podria trobar-se; i, en fi, com tot és començar, d'allí poden sortir-ne fets altament fructuosos pera lo que s proposen els organitzadors.

A Inglaterra ja fa temps que entre uns quants grans homes que han servit d'intermediaris entre ls productors de bon gust i els indiferents s'ha alçat colossalment el criteri general en matèria d'art. En Ruskin i en William Morris poden posar-se com ocupant el primer lloc, ajudats pels tresors del South Kensington i les facilitats que donen les prempses ingleses, que poden publicar llibres a preus derisoris.

D'Alemanya, un xic endormiscada per les dogmatiques regles academiques, ja van sortint-ne utilissimes coses. No fa gaire, l'Ajuntament d'un poble situat a la vora del Rhin va manar a un negociant d'anuncis que tragués uns cartells bunyols penjats en unes roques de damunt del riu. Se fundaven els honrats administradors comunals en el mal efecte que feien les lletores en tant bonic paisatge. Com pot suposar-se, l'agent d'anuncis va fer com qui sent ploure, fins que l tribunal superior de les provincies rhenanes va fer-los treure, condemnant a l'escorregut anunciador a una indemnació, en concepte del descredit que havia caigut sobre l bonic poblet tant gelós del bon aspecte que la Naturalesa li ha donat.

Per fi, a Italia s'acaba de formar una gran societat d'art public, en quins estatuts llegim passatges com els següents:

«Fer respectar les lleis artistiques en la construcció de les cases i dels edificis publics i en els objectes d'ús privat que s'exposen a la vista de tot-hom.

»Extendre entre l public la convicció de que l'Art és un dels factors principals de la civilització i del benestar material i una de les funcions socials més importants.»

Com se veu, a Barcelona i demés terres adjacents hi ha molt camp pera correr. No han mancat mai homes que han protestat contra ls actes de despreci envers el bon gust més elemental; però una acció forta, justa, autorisada i eficaç sempre ns ha fet falta. Així, lo que molts desitgem particularment no pot lograr-se per falta d'acort entre ls que pensen igual, mica més, mica menos, i mentres tant fugen les col·leccions uniques, la malura de l'arquitectura sense art se menja les bel·leses dels edificis més sagrats, d'altres se despullen de la més preuada patina dels sigles, i en lo nou deixem acabar de fer que la nostra ciutat agafi l'aspecte estrafalari de les que improvisadament s'aixequen prop dels camps d'or del Cap o a l'ombra dels escorxadors americans.

Pera concretar, un sol exemple ben facil d'haver lograt: ¿per què, al posar-els pals del tranvia electric, no s'exigia una certa forma tirant a ésser artistica? ¿Quin mal n'hauria resultat pera la Companyia (que no hi té cap culpa), pera la ciutat o pera l public? Estem segurs que cap; però entre tant els carrers, que són l'unic lloc on pot mostrar-se l bon gust de la comunitat de ciutadans, van semblant-se a un magatzem de maquinaria, montat sense mirar que cada dia ls ulls s'aturen sobre les mans de morter d'acer que sense cor ens aixafen les ultimes espurnes de gust.

(Continuarà)

La pintura d'aquí a l'Exposició de París

II

Ara fa dugues setmanes exposavem francament la nostra opinió de lo que probablement passarà a París l'any que ve amb els envios dels pintors catalans. Ademés de les converses que ns ha procurat l'haver tocat tant important qüestió, havem rebut algunes cartes, entre les que considerem com a més important la d'un conegut crític parisenc, de la que n'extractem els següents passatges:

Du reste, j'aurais de la peine à croire qu'un jury, aussi borné qu'il fut, se mette en devoir de juger la valeur d'une œuvre d'art par le simple examen d'une photographie; mais votre malheureux pays est coutumier du fait et c'est encore en Espagne que l'on trouve des choses naïvement sangrenues.

Je me résiste à croire qu'un groupe de peintres aussi important par ses envois annuels, fort prisés par tous nos amateurs, se laisse tracer une mauvaise ligne de conduite dictée par une sorte de coalition, parmi laquelle surgissent seulement deux ou trois noms de véritables peintres. Pour qu'ils se noient parmi des croûtes prétentieuses, il vaut mieux que vos amis s'abstiennent de faire le jeu de ces pompiers. C'est mon avis.

Fins aquí l'apreciable amic s'extén, am motius tant poderosos com se vulguí, però que m temo no han d'esser escoltats, precisament per la justesa del seu parer. De totes maneres, se desprèn de la carta, valdament sigui extractada, que les raons que jo portava eren prou fortes pera esser posades en raó, fins allí on deu realitzar-se l'escena final de la comedia que encara no ha començat.

I que no s digui que això és buscar raons o tres peus al gat: molt lluny d'això, lo que voldriem és que cadascú fes un paper tant lliure com pogués, però mai que un grup més hàbil o més influent segués l'herba als que de bona fe s preparen a enviar a París lo millor que tenen i poden fer per ara. Si en totes les exposicions, tant d'aquí com de Madrid, com de París, se veu ben clar, pera ls que tenen bona vista, que ls pintors catalans pinten d'un coll, am tot i haver-hi les naturals diferències de temperament, d'ideals i de dots naturals, si així és, ¿per què s'han de barrejar, escapsar, pastar i aixafar entre altres colles que, més que fortes, són solament nombroses?

Lo que caldria seria lo següent: refusar en absolut i sense cap abstenció l'envio de les fotografies a Madrid; demanar, com és just i de raó, que ls que triessin els quadros vinguessin aquí al moment d'enviar-los; i encara entre aquests triadors hauria d'haver-hi algú o alguns dels que més tard a París tinguessin

d'esser del jurat. De no poder resoldre la qüestió en aquest sentit, o d'una manera semblant, val més abstenir-se de deixar-se arreconar per debilitat i salvar la dignitat dels de l'ofici, o no enviant res a l'exposició universal, o exposant al mateix temps en un lloc apart, que bé prou sen trobaria, i bé prou faria soroll el per què d'un acte tant excepcional.

Com deïem en el primer numero en que varem parlar d'això, continuem no tenint, per desgracia, gran confiança en un acort perfecte entre ls pintors que més o menys enlairen Catalunya a l'estranger; més la consciencia ns mou a reparlar-ne, perquè molts han sigut els que ns han dit que estan disposats a fer lo

que s'hagi de fer pera no caure en el ridicol d'esser deixats de compte, essent la mellor mercaderia. Per la nostra part complim també am la nostra obligació; i havent correspost als desitjos de propis i estranys en lo que havem tractat, succeeixi lo que succeeixi, ens quedem am la satisfacció que té qui fa lo que deu i que no està obligat a més.

Ara, que se sapiga que aquí no hi han botigues de pintura, sinó pintors. Així sigui!!

Exposició Van Dyck

Tindrà lloc a Anvers i s'obrirà avuy. Allí s veuran reunides totes les obres dels museus oficials i particulars, les que deixen les iglesies i convents i moltes altres enviades de l'estranger.

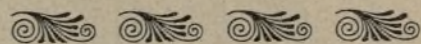

Obres rebudes

Apeles Mestres: Llibre d'horas.—Un tomet, en vers, de 62 planes. Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20.

Musée Wiertz.—Reproduccions de les obres del mestre.—Anvers, G. Hermans, 19, Rue Dierckxsens. Conté 76 fotocol·lografies admirablement estampades que donen una idea completa de l'obra en que empleà sa vida l pintor Wiertz. Reunides en un edifici especialment construït, l'artista en féu ofrena a la ciutat de Brusselles; els quadros, dignes tots ells d'esser conservats, ofereixen varietats d'estil on se veuen diferents influències (Rubens, Ticià, Ingres, etc.), però sobresurten els temes espantosos, com són las *Visions d'un cap tallat*, *El Suïcida*, *Fam, Bogeria i crim*, *L'enterrat en vida*, i altres semblants. Hi han també diferents composicions de desnú, tractades am coneixements superiors a les costums artístiques de l'epoca, circumstancia que fa estimable la col·lecció.

Literaturas malsanas.—Estudios de patologia literaria contemporánea, por Pompeyo Gener.—4.ª edición.—Un volum molt ben estampat a can Seix.—J. Llordachs, editor.—Com a prova del progrés que representa en la discussió d'idees, notem que l llibre està fetxat l'any 1900.

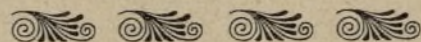
Tots els dilluns i dimecres,
a les 10 de la nit.

Dijous i diumenges, a dos
quarts de cinc de la tarda.

Corrida de toros pels Putxi-
nel·lis, els divendres, a les deu
del vespre.

Funcions de broma per nois.

Se serveix beure i menjar a
totes hores.

PUCHINEL·LIS

Tipografia «L'AVENÇ»: Ronda de l'Universitat, 20, Barcelona. — Telefon 115

Pèl & Ploma ♦ Semmanari a 10 centims

Dibuïxat per R. CASAS ★ ADMINISTRACIÓ: 6, Passeig de Gràcia, GRACIA-BARCELONA ★ Escrit per M. UTRILLO

SUSCRIPCIÓ

Barcelona, limits actuals, un any, 5 ptes. • Resto de España, un año, 6 ptas. • Union postale universelle, un an, 7'50 fr
Tots els subscriptors tenen dret al cartell anunciador. Números atrassats, 25 centims

